

לקוטי תורה • פרשת בלק • מאמר 2

ביאור על פסוק מי מנה כו'

ביאור הפסוק "מי מנה [עפר יעקב]"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/2](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/2)

- 1 **ביאור על פסוק מי מנה כו'.** הנה שרש הענין המבואר לעיל בפ"י ומספר את רובע ישראל
ביאור על הפסוק "מי מנה" וכו'. כעת נבאר את שורש העניין שהתבאר לעיל בפירושו "ומספר את רובע ישראל",
שהוא ע"ד והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים אשר לא ימד ולא יספר. והענין שאף שהוא בגדר בחי' מספר עכ"ז [עם כל זה] הוא אין מספר.
שהוא בדומה ל"והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר". והעניין הוא שאף שהוא בגדר בחינת מספר, בכל זאת אין לו מספר.
- 2 **וזהו כחול הים שהחול הוא חלקים דקים שכל חלק הוא פרטי בפ"ע [בפני עצמו] ולכך הוא בגדר מספר שיכולים להתחיל ולספור כל חלק בפ"ע [בפני עצמו] ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא בלי מספר שלא יספר מרוב.**
וזהו [פירושו] "כחול הים": החול מורכב מגרגירים זעירים, וכל גרגיר הוא דבר פרטי בפני עצמו; לכן הוא שייך לגדר המספר, שהרי אפשר להתחיל ולמנות כל גרגיר בפני עצמו. ואף על פי כן הוא בלי מספר, שכן "מרוב אי אפשר למנותו".
משא"כ עפר שהוא גוש אחד ממש אין שייך בו לשון מספר כלל כמו בחול.
אבל לא כך העפר, שהוא ממש גוש אחד: המושג "מספר" אינו שייך בו כלל, כפי שהוא שייך בחול.
- 3 **וכן למעלה יש בחי' חול הים אשר הוא בגדר מספר ושם"מ אין לו מספר ממש ויש עוד בחי' שלמעלה מגדר מספר וכמשי"ת [וכמו שיתבאר]. דהנה בים שעשה שלמה כתיב עומד על י"ב בקר כו' והים עליהם מלמעלה.**
וכך גם למעלה יש בחינה של "חול הים", שהיא בגדר מספר ובכל זאת אין לה מספר ממש; ויש בחינה נוספת שלמעלה מגדר מספר, כפי שיתבאר. שהרי על הים שעשה שלמה נאמר: "עומד על שנים עשר בקר" וכו', "והים עליהם מלמעלה".
- 4 **ופי' שהים הוא בחי' מל' דאצי' והי"ב בקר הם ד' מחנות שכינה ג' פונים צפונה הוא בחי' מחנה גבריאל.**
והפירוש הוא שהים הוא בחינת מלכות של אצילות, ושנים עשר הבקר הם ארבע מחנות השכינה: "שלושה פונים צפונה" — זו בחינת מחנה גבריאל,

וג' פונים נגבה הוא בחי' מחנה מיכאל. ולכך הים עומד עליהם מלמעלה שמדת מלכות הוא מדת ההתנשאות וההגבהה שמתנשא למלך כו'.

וישלושה פונים דרומה" — זו בחינת מחנה מיכאל. לכן הים עומד עליהם מלמעלה, משום שמידת מלכות היא מידת ההתנשאות וההתרוממות — שהמלך מתנשא כדי למלוך וכו'.

5 והי' [והרי זה] בחי' רוממות והסתלקות מהנבראים משא"כ שאר המדות הוא בחי' קירוב כי החסד ואהבה שייך ג"כ עם מי שמקורב עמו משא"כ בחי' מלוכה

וזו בחינה של רוממות והתרחקות מן הנבראים, שלא כמו שאר המדות, שהן בחינה של קירוב. חסד ואהבה שייכים גם כלפי מי שקרוב אליו, ואילו מלכות היא בחינה אחרת.

הנה אין מלך בלא עם מלשון עוממות דהיינו זרים ונפרדים דוקא משא"כ על בנים לא שייך לשון מלוכה.

"אין מלך בלא עם": המילה "עם" קשורה למילה "עוממות", כלומר דווקא לאנשים זרים ונפרדים. לעומת זאת, לשון מלוכה אינה שייכת ביחס לבנים.

כמו שאין שייך לשון מלוכה בנפש האדם לומר שמולכת על אברי הגוף כמו כשעולה במחשבתו להניע בידו אזי תיכף תעשה היד רצונה.

כשם שלא שייך לומר על נפש האדם שהיא מולכת על אברי הגוף: כאשר עולה במחשבתו להזיז את ידו, היד עושה מיד את רצונה של הנפש.

6 ומ"מ מפני שהיד הוא עצם אחד עמו. ומש"ה [ומשום הכי] בטילה ע"כ אין נופל ע"ז כלל לשון מלוכה ובכל זאת, מכיוון שהיד היא עצם אחד עמו, ומשום כך היא בטלה [אליו], אין שייך כאן כלל המונח "מלכות".

אלא מלוכה הוא דוקא על מי שהוא דבר נפרד ממנו ושאעפ"כ [ושאף על פי כן] נכנע לו ובטל אליו וכמ"כ [וכמו כן] למעלה בחי' ומדת מלכותו ית'.

אלא שמלכות שייכת דווקא כלפי מי שהוא דבר נפרד ממנו, ובכל זאת נכנע לו ובטל אליו. וכך גם למעלה, בחינת ומידת מלכותו יתברך:

ע"ז אמרו אין מלך בלא עם שהם העולמות ב"ע שהם נבראים בעלי גבול ותכלית ובבחי' יש ודבר נפרד וע"ז שייך מלכותו ית' כשהם מקבלים עול מלכות שמים.

על כך אמרו: "אין מלך בלא עם" — והעם הם העולמות בריאה, יצירה ועשיה, שהם נבראים בעלי גבול ותכלית, ובבחינת יש ודבר נפרד; ועל כך שייכת מלכותו יתברך, כאשר הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים.

7 ומבטלים א"ע [את עצמן]. וזהו ענין ביטול היש דוקא. וזהו והים עומד עליהם מלמעלה בבחי' רוממות והסתלקות וע"ז נעשו בחי'

ומתבטלים. וזהו ענין ביטול היש דווקא. וזהו [פירוש] "והים עומד עליהם מלמעלה": בבחינת רוממות והסתלקות, ועל ידי כך נעשו בבחינת

עם ונפרדים ואז שייך עליהן בחי' מלוכה וגם מבחי' התנשאות זו נמשך להם החיות וההתהוות שיתהוו מאין ליש כנודע.

עם ונפרדים, ואז שייכת עליהם בחינת מלכות. וגם מבחינת התנשאות זו נמשכות אליהם החיות וההתהוות, כדי שיתהוו מאין ליש, כידוע.

8 וזהו מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שיש פרגוד ומסך בין אצילות לבי"ע שהוא הגורם שלא להיות גילוי האצי' ממש בבי"ע

וזהו מה שכתוב בעץ חיים, שיש פרגוד ומסך בין אצילות לבין בריאה, יצירה ועשיה, והם הגורמים לכך שאצילות אינה מתגלה בהם ממש;

דהיינו שיהיה אור האצילות מהם בבחי' רוממות והתנשאות וע"ז נעשו ב"ע בעלי גבול ומדה ויש דבר נפרד ומ"מ מבחי' התנשאות זו עיקר חיותם וזהו בחי' חול הים הם הנבראים מבחי' מל' הנק' ים

כלומר, אור האצילות נמצא ביחס אליהם כמצב של רוממות והתנשאות; ובכך נעשו בריאה, יצירה ועשיה בעלי גבול ומידה, והם יש נפרד. ואף על פי כן, עיקר חיותם נמשך מבחינת הרוממות הזאת. וזוהי בחינת "חול הים": הנבראים באים מבחינת מלכות, הנקראת "ים".

ולכן החול הוא בגדר מספר שכל נברא הוא יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] בבחי' גבול וכמו מחנה מיכאל כאו"א [כל אחד ואחד] בחי' בפ"ע [בפני עצמו]

ולכן החול שייך לגדר המספר, שכן כל נברא הוא יש נפרד בפני עצמו, בבחינת גבול; וכך גם מחנה מיכאל, שכל אחד ואחד בו הוא בחינה בפני עצמה,

וכמו החול גשמי שמתחלק ומתפרד לחלקים. רק אעפ"כ [אף על פי כן] כתיב היש מספר שהם ברואים לאין קץ ותכלית בלי מספר כלל.

וכמו החול הגשמי, שמתחלק ונפרד לחלקים. אלא שאף על פי כן כתוב: "היש מספר [לגדודיו]?" — שכן הם נבראים שאין להם קץ ותכלית, ואי אפשר למנותם כלל.

9 ונמצא הוא רק בחי' דבר שבגדר מספר אבל אין לו מספר וכמשל חול הים שלא יספר מרוב אע"פ [אף על

פי'] שהוא מחלקים נפרדים שהם בגדר מספר רק למעלה הוא באמת בלי מספר כלל

נמצא שזו רק בחינה של דבר המשתייך לקטגוריה של מספר, אך אין לו מספר, בדומה לחול הים ש"לא יספר מרוב", אף שהוא מורכב מחלקים נפרדים המשתייכים לקטגוריה של מספר; ואילו למעלה הוא באמת נטול מספר לגמרי.

והיינו כי עד מלכות דאצי' נמשך הקו וחוט של אור א"ס ב"ה ומשם ואילך הוא נפסק.

והיינו, משום שהקו והחוט של אור אין סוף ברוך הוא נמשכים עד מלכות דאצילות, ומשם ואילך הם נפסקים.

10 ולכן מתהווים הנבראים יש מאין מבחי' התנשאות ומדת מלכותו שאין זה אלא לפי שהקו מאור

ולכן הנבראים מתהווים יש מאין מבחינת ההתנשאות ומידת מלכותו; וכל זה אפשרי רק משום שהקו מאור

א"ס ב"ה מלוּבש בבחי' מלי' כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיהו והואיל שמלוּבש בה אור א"ס

ע"כ נמשך הכח להיות אין מספר ממש גם בנבראים

אין סוף, ברוך הוא, מלוּבש בבחינת מלכות, כפי שנכתב באגרת הקודש, באגרת הפותחת במילים "איהו וחיהו". ומכיוון שאור אין סוף מלוּבש בה, נמשך ממנה הכוח לכך שיהיו הנבראים באמת בלי מספר,

שהם בגדר מספר שזה נמשך מבחי' א"ס המלוּבש במדת מלכות דלפי שהנבראים מקבלים חיותם ממלי'

דאצי' שהיא בחי' א"ס לכך הם ג"כ בחי' אין מספר אף שהם בגדר מספר.

אף שהם בגדר מספר. דבר זה נמשך מבחינת אין סוף המלוּבש במידת מלכות: מכיוון שהנבראים מקבלים את חיותם ממלכות דאצילות, שהיא בחינת אין סוף, גם הם בבחינת "אין מספר", אף שהם בגדר מספר.

11

והנה כמו עד"מ בגשמיות סיבת שחול הים מתפרד לחלקים דקים ומשתנה משאר עפר הארץ שהיא גוש אחד הוא מפני שהים שואב אליו הלחלוחית שבעפר שבשפת הים ועי"ז שיוצא הלחלוחית מהעפר מתפרד לחלקים רבים דקים וזהו החול.

והנה, בדומה לכך, במשל גשמי: הסיבה לכך שחול הים מתפרק לגרגירים דקים ונבדל משאר עפר הארץ, שהוא גוש אחד, היא שהים שואב אליו את הלחות שבעפר שעל שפת הים. כשהלחות יוצאת מן העפר, הוא מתפרק לחלקים דקים רבים — וזהו החול.

וכמ"כ [וכמו כן] למעלה דהנה איתא במאמר דפתח אליהו מלגאו איהו שם מ"ה [שם מ"ה] כו' ואיהו שקיו דאילנא כמ"א דאשקי לאילנא כו'

וכך גם למעלה. שהרי נאמר בקטע "פתח אליהו": "בפנים הוא שם מ"ה" וכו', "והוא השקיית האילן, כמו מים המשקים את האילן" וכו'.

שפ"י מלגאו היינו בפנימי" [בפנימיות / בפנימית] האצילות הוא שם מ"ה [שם מ"ה] שהוא הארת אור א"ס ב"ה שנמשך ממצחא דא"ק [דאדם קדמון] כנודע

כלומר, "בפנים" פירושו בפנימיות אצילות נמצא שם מ"ה, שהוא הארה מאור אין סוף ברוך הוא, הנמשכת ממצחו של אדם קדמון, כידוע.

נמצא שהשפעת אור א"ס ב"ה נמשל למים והיינו כי מים יורדים מגבוה לנמוך ועמ"ש בד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל] בענין ארץ לא שבעה מים.

נמצא שהשפעת אור אין סוף ברוך הוא נמשלה למים, משום שמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך. וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל", בעניין "ארץ לא שבעה מים".

12

וגילוי זה הוא באצילות משא"כ מאצ"י לבי"ע יש מסך כנ"ל. ולכן הדי' מחנות שכינה שהם בבריאה שהם י"ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה כנ"ל

גילוי זה נמצא באצילות, ואילו מאצילות לבריאה, ליצירה ולעשיה יש מסך, כפי שהוזכר לעיל. לכן ארבעת מחנות השכינה, הנמצאים בבריאה, הם שנים-עשר הבקר שעליהם עומד הים מלמעלה, כפי שהוזכר לעיל.

הנה הם נקי' בחי' חול הים שמתחלקים לחלקים בבחי' גבול כל א' בפ"ע [בפני עצמו] כנ"ל וסיבת זה הוא מפני שהים שהוא מלי' דאצילות שואב מהם אליו הלחלוחית ובחי' יסוד המים הנ"ל

נקראים בחינת "חול הים", שכן הם נחלקים לחלקים מוגבלים, כל אחד בפני עצמו, כפי שהוזכר לעיל. הסיבה לכך היא שהים, שהוא מלכות דאצילות, שואב מהם אליו את הלחלוחית ואת בחינת יסוד המים שהוזכר לעיל;

שהרי הקו מסתיים במלי דאצי ומרומם ומתנשא בבחי הגבהה והסתלקות מבייע לכן נעשו הם הנבראים בחי חול חלקים נפרדים כל אי בבחי גבול ומספר כו'.

שהרי הקו מסתיים במלכות דאצילות, והיא נשגבת ומרוממת בבחינת הגבהה והסתלקות מעל לבריאה, ליצירה ולעשיה. לכן הנבראים נעשו בבחינת חול — גרגרים נפרדים, שכל אחד מהם מוגבל ובעל מספר, וכו'.

רק שאין ההסתלקות לגמרי שא"כ היו נשארים בבחינת פירוד לגמרי והרי תכלית הבריאה להיות ביטול היש.

אלא שההסתלקות אינה מוחלטת; שאילו הייתה מוחלטת, הם היו נשארים במצב של פירוד גמור, והרי תכלית הבריאה היא שיהיה ביטול היש.

13 וזהו ענין שהמסך מפסיק בין אצילות לבייע רק מ"מ ההארה בוקעת המסך ועי"ז נמשך בהם בחי

הביטול וגם נמשך שבחי הדבר שבגדר מספר להיות אין מספר ממש

וזהו ענין המסך המפריד בין אצילות לבין בריאה, יצירה ועשיה; ואף על פי כן, ההארה בוקעת דרך המסך, ובכך נמשכת בהם בחינת הביטול. וכן נמשך שהדבר שהוא בגדר מספר נעשה באמת בלי מספר.

אבל עפר הוא גוש אי והיינו מפני שלחלוחית המים מעורב בו והוא המחברו להיות גוש אחד ואין שייך בו אף גדר מספר כלל

אבל העפר הוא גוש אחד, וזאת מפני שלחלוחית המים מעורבת בו; היא שמחברת אותו והופכת אותו לגוש אחד, ואין שייך בו כלל אפילו גדר של מספר.

והיינו בחי אצי שלחלוחית המים שהוא הקו של אור אי"ס ב"ה מעורב בו והוא המחברו להיות אחד ומיוחד בתכלית היחוד שלא יתכן לומר בהם גדר מספר והתחלקות

וזהו בחינת אצילות: לחלוחית המים, שהיא הקו של אור אין סוף ברוך הוא, מעורבת בו ומחברת אותו להיות אחד ומיוחד בתכלית היחוד, עד שאי אפשר לדבר בו על גדר של מספר והתחלקות;

וכדכתיב לך ה' הגדולה והגבורה שכל המדות דאצי הם בטלים אליו בתכלית הביטול לאור אי"ס ב"ה המלוכש בהם שמיוחדים עמו בתכלית היחוד וענין התלבשותו בע"ס [בעשר ספירות] דאצי נק' רזא דמהימנות' [דמהימנותא] שהוא למעלה מההשגה ואין דרך להשיג יחודו.

כמו שכתוב: "לך, הוי", הגדולה והגבורה; כל המדות של אצילות בטלות אליו בתכלית הביטול — לאור אין סוף ברוך הוא המלוכש בהן — והן מיוחדות עמו בתכלית היחוד. והענין של התלבשותו בעשר הספירות של אצילות נקרא "רזא דמהימנותא" — סוד האמונה, שכן הוא למעלה מן ההשגה ואין דרך להשיג את יחודו.

14 ולכן נמשלו לעפר ולא לבחיי חול הים. ובזה יובן מה שצי"ל דמאחר שבחיי אלקות דאצילות אינו בגדר מספר כלל איך מהווה מאין ליש בחיי דבר שבמספר שהן ב' הפכיים כנ"ל.

לכן הם נמשלו לעפר, ולא לבחינת חול הים. כך יובן מה שמעורר קושי: מאחר שהאלקות שבאצילות אינה כלל בגדר מספר, כיצד היא מהווה מאין ליש דבר שיש בו מספר? הרי אלו שני הפכים, כפי שהוזכר לעיל.

אך הענין הוא מפני שעל בחיי א"ס אין שייך ענין הכרח כלל אלא הוא ית' כל יכול ויכול להתהוות מבחיי א"ס בעלי גבול

אלא שהעניין הוא שאין שייך כלל לדבר על הכרח ביחס לבחינת אין סוף; אדרכה, הוא יתברך כל יכול, ומבחינת אין סוף יכולים להתהוות נבראים בעלי גבול.

והיינו ע"י שמחיה ומהוה מאין ליש ע"י בחינת מלכותו ית' שהוא בחיי רוממות והתנשאות והסתלקות בחיי א"ס מלהיות מתגלה לנבראים וע"י רוממות זו מהוה מאין ליש כנ"ל

כלומר, הדבר נעשה על ידי שהוא מחיה ומהוה מאין ליש באמצעות בחינת מלכותו יתברך, שהיא בחינת רוממות, התנשאות והסתלקות של בחינת אין סוף, כך שאינה מתגלה לנבראים; ובאמצעות רוממות זו הוא מהוה מאין ליש, כפי שהוזכר לעיל.

ולכן נק' מדותיו ית' רזא דמהימנותא שהן למעלה מהשכל והדעת שכמו שאין מושג מדת חסדו וגדולתו שמשפיע החיות בלי

לכן מדותיו יתברך נקראות "רזא דמהימנותא", משום שהן למעלה מן השכל והדעת. כשם שאין אנו משיגים את מידת חסדו וגדולתו, שבאמצעותן הוא משפיע חיות בלי

גבול ולהוות מאין ואפס המוחלט ליש כמ"כ [כמו כן] אין מושג מדת גבורתו שיוכל להסתיר האור א"ס המהוה ושלכך יהי' [יהיה] הנברא בעל גבול ויש ודבר נפרד וזהו

גבול ומהוה מאין ואפס מוחלט ליש, כך אין אנו משיגים את מידת גבורתו, שבכוחה להסתיר את אור אין סוף המהוה, כדי שהנברא יהיה בעל גבול, ישות ודבר נפרד. וזהו

כי שמש ומגן ה' אלקים שכמו שבחיי הוי' אינו מושג כך הוא בחיי אלקים המסתיר ואלו לא היה מוסתר מהם אור א"ס ב"ה היו בטלים לגמרי לאור א"ס ב"ה כביטול הנר באבוקה.

"כי שמש ומגן ה' אלקים": כשם שבחינת הוי' אינה מושגת, כך גם בחינת אלקים, המסתירה. אילו אור אין סוף ברוך הוא לא היה מוסתר מהם, הם היו בטלים לגמרי באור אין סוף ברוך הוא, כביטול נר בתוך אבוקה.

ואילו היה מוסתר מהם לגמרי לא היו חיים וקיימים. אלא שזהו שהוא ית' כל יכול שאינו מושג זה שהוא מתנשא מהם בהגבהה והסתלקות.

אילו היה מוסתר מהם לגמרי, הם לא היו חיים וקיימים. אלא שזהו פירוש היותו ית' כל-יכול, דבר שאינו מושג: שהוא נעלה מהם, בהתנשאות ובהסתלקות.

ומ"מ אין זה העלם לגמרי שהרי מזה ההתנשאות עצמו הוא חיותם וקיומם. וזהו וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' וכמ"ש במ"א.

ובכל זאת, אין זה העלם גמור, שהרי דווקא מהתנשאות זו באות חיותם וקיומם. וזהו וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי", וכמו שנתבאר במקום אחר.

ולכן יוכל להיות ג"כ התהוות בחי' מספר מבחינת שלמעלה מגדר מספר (ועמ"ש בביאור ע"פ ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון מענין שמלי דאצי' נקי' חשבון מטעם הנ"ל וע"ש)

ולכן יכולה להתהוות גם בחינת מספר מבחינה שלמעלה מגדר מספר (ועיין במה שנתבאר בביאור על הפסוק "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון", בענין שמלכות דאצילות נקראת "חשבון" מהטעם הנזכר לעיל, ושם).

והיינו ע"י מסך ופרגוד הנ"ל שהוא בחי' המגן המעלים ומסתיר לשם הוי' ועי"ז נעשה התהוות המספר [ובאמת שרש המסך והפרגוד נמשך ממקום גבוה מאד כמ"ש במ"א שזהו פי' השמים כסאי].

והיינו על ידי המסך והפרגוד הנזכרים לעיל, שהם בחינת המגן המעלים ומסתיר את שם הוי', ועל ידי כך מתהווה המספר. [ובאמת, שורש המסך והפרגוד נמשך ממקום גבוה מאוד, כמו שנתבאר במקום אחר, שזהו פירוש "השמים כסאי".

שבחי' מסך הנ"ל נקי' ג"כ כסא כס לבחי' א' אלופו של עולם ושרשו מבחי' מקיפים עליונים אורות חיה יחידה שלמעלה מהכלים סובב ומקיף ולכן למטה נעשה ונמשך מזה בחי' פרסא.

כי בחינת המסך הנזכרת לעיל נקראת גם כסא — כ"ס, כיסוי, לבחינת א', אלופו של עולם; ושורשה מבחינת המקיפים העליונים, אורות חיה ויחידה, שלמעלה מהכלים, סובבים ומקיפים. ולכן למטה נעשית ונמשכת מכך בחינת פרסא.

16 ולכן מאיר בו בחי' כל יכול להיות התהוות הגבול מבלי גבול. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער כסה"כ [כסא הכבוד] ועמ"ש בפ' לך לך ע"פ אנכי מגן לך.

ולכן מאירה בו בחינת "כל יכול", כך שהתהוות הגבול מן הבלתי־מוגבל תוכל להתרחש. ראו מה שנכתב על כך בביאור על "יונתי", וכן ב-Etz Chaim, Sha'ar Kisei HaKavod (the Gate of the Throne of Glory), ומה שנכתב בפרשת לך לך על "אנכי מגן לך".

ובד"ה והבדילה הפרכת ופ"י ענין החשמל כו' ע"ש ועיין מענין חול היש בזח"ב [בזהר חלק ב'] (דרכ"ה סע"ב [סוף עמוד ב]) ובתקוני ז"ח [זהר חדש] דט"ו ע"ב]

וכן במאמר הפותח במילים "והבדילה הפרכת", ובביאור עניין החשמל וכו'; ראו שם. ראו גם בעניין חול הים של היש בזהר, חלק ב' (סוף דף רכה ע"ב), ובתקוני זהר חדש, דף טו ע"ב.

וזהו שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם. פ"י מי אלה הוא שם אלקים שע"י נמשך להיות המוציא במספר צבאם אך

וזהו [פירוש] "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, המוציא במספר צבאם". פירוש הדברים: "מי אלה" הוא שם אלקים, שבאמצעותו נמשכת הבחינה של "המוציא במספר צבאם". אולם,

הנה ע"י שהא רת הקו בוקע המסך ע"י יוכל להיות נעשה שיהיה מספר זה בבחי' אין מספר ממש בלי גבול [והגם שבגשמיות לא ימצא זה

כאשר אור הקו בוקע את המסך, הדבר מאפשר שמספר זה יהיה בבחינת אין מספר ממש, בלי גבול. [ואף שבדברים גשמיים אין הדבר נמצא,

רק שחול הים לא יספר מרוב אבל לא שיהיה אין מספר ממש אבל למעלה יהי' [יהיה] בחי' אין מספר ממש]:

אלא שחול הים "לא יספר מרוב", אך אין פירוש הדבר שאין לו מספר ממש; ואילו למעלה תהיה בחינת אין מספר ממש. [

17 ב והנה כל המשכות בחי' א"ס בין בבחי' יחודת [יחודא תתאה] דהיינו שיהיה בחי' אין מספר כו'.

ב. והנה, כל ההמשכות של בחינת אין סוף, בין בבחינת יחודא תתאה — כלומר, שתהיה בחינת "אין מספר" וכו',

ובין בבחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] שנק' עפר יעקב שלמעלה מגדר מספר הוא נמשך הכל ע"י ירידת הנשמה בגוף וזהו ענין הירידה צורך עלייה.

ובין בבחינת יחודא עילאה, שנקראת "עפר יעקב", שהיא למעלה מגדר מספר — הכול נמשך באמצעות ירידת הנשמה לגוף. וזהו ענין "ירידה צורך עלייה".

18 וביאור זה צ"ל תחלה שרש ענין ויחד לבכנו ב' לבבות חיצוניות הלב בפנימיות הלב כנזכר לעיל והענין הוא כי

כדי לבאר זאת, עלינו להסביר תחילה את שורש ענינם של הדברים "ויחד לבכנו": שני לבבות — חיצוניות הלב ופנימיות הלב, כפי שהוזכר לעיל. והענין הוא ...

הנה זאת ידוע שתכלית הכוונה של ירידת הנשמות למטה הוא בכדי לברר בירורים וענין הבירורים הוא לברר הרפ"ח ניצוצים שנפלו בשבירה לשם ב"ן [שם ב"ן] ושרשם הוא מעולם התהו שלפני האצילות ידוע שתכלית הכוונה בירידת הנשמות למטה היא לברר בירורים. ענינם של הבירורים הוא בירור רפ"ח הניצוצות שנפלו בשבירה לשם ב"ן (52); שורשם הוא מעולם התהו, שקדם לאצילות,

כדכתיב ואלה המלכים אשר מלכו כו' לפני מלך כו' אך הם נפלו למטה לשם ב"ן [שם ב"ן] ולזה צריכים לבררם ולהעלותם לשרשם.

כמו שכתוב: "ואלה המלכים אשר מלכו" וגו', "לפני מלך מלך" וגו'. אלא שהם נפלו למטה לשם ב"ן, ולכן יש לבררם ולהעלותם לשרשם.

19 והנה עיקר המברר אותם הוא שם מ"ה [שם מ"ה] שהוא התיקון כי בחכמה אתברירו. והענין כי המברר

צריך להיות נתברר תחלה שמתחלה יתברר הוא מכל רע ופסולת ואז אח"כ כאשר הוא נתברר מכל רע והנה, מי שמברר אותם בעיקר הוא שם מ"ה, שהוא התיקון, שהרי "בחכמה אתברירו". והענין הוא שהמברר צריך להיות מבורר תחילה: בראש ובראשונה עליו עצמו להתברר מכל רע ופסולת, ורק לאחר מכן, כשהתברר מכל רע

והוא רק טוב וקדושה האלקית אז דוקא יכול הוא לברר את מי שלא נתברר עדיין [וכענין קשוט עצמך תחלה ואח"כ קשוט אחרים וכענין סמוך לפלטיץ שלך לא כבשת כו']

והוא כולו טוב וקדושה אלוקית, אז דווקא הוא יכול לברר את מי שעדיין לא התברר [כמו שנאמר: "קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים", וכמו שנאמר: "סמוך לפלטיץ שלך לא כבשת" וכו'].

ולכך המברר את שם ב"ן [שם ב"ן] הוא שם מ"ה [שם מ"ה] מפני ששם מ"ה [שם מ"ה] הוא התיקון שנתברר מכל לכך אז יכול הוא לברר את שם ב"ן [שם ב"ן] שלא נתברר

ולכן מי שמברר את שם ב"ן הוא שם מ"ה: מכיוון ששם מ"ה הוא התיקון, שכבר התברר מכול, הוא יכול לברר את שם ב"ן, שעדיין לא התברר

עדיין וכנזכר בע"ח [בעץ חיים] שתחלה מתברר הכתר ואח"כ כשהוא בעצמו מתברר היטב מכל אז הוא מברר את החכמה שלא נבררה עדיין שבחי כתר הוא מלשון כותרת

עדיין. וכפי שמוזכר בעץ חיים, תחילה מתברר כתר, ואחר כך, כשהוא עצמו התברר היטב מכול, הוא מברר את חכמה, שעדיין לא התבררה. בחינת כתר קשורה למילה "כותרת",

שהוא בחי אור מקיף שנמשך ממלי דא"ס ונקי שנתברר בחי הכתר היינו כשהוא אינו רק בחי כלי קבלה לקבל אור א"ס ב"ה בלבד וכלי שלו היא

שהיא בחינת אור מקיף הנמשך ממלכות דאין סוף. ובחינת כתר נקראת מבוררת כאשר אינה אלא כלי קבלה, לקבל את אור אין סוף ברוך הוא בלבד, והכלי שלה הוא

רק כלי ביטול להשראת אור א"ס ב"ה זוהי נקי שנתברר אור הכתר ומורי המגיד נ"ע [נשמתו עדן] פי מ"ש כתר עליון אע"ג [אף על גב] דאיהו אור צח כו'

רק כלי של ביטול להשראת אור אין סוף ברוך הוא. לזה קוראים שאור הכתר התברר. ומורי המגיד נ"ע פירש את הכתוב: "כתר עליון, אף על גב דאיהו אור צח" וכו',

אולם הוא קדם עילת העילות שהוא מפני שהכתר הוא למעלה מכל הע"ס [העשר ספירות] לכך הוא משיג יותר הביטול איך שאין ערוך אל המאציל א"ס ב"ה לכך הוא אולם ובחי חושך היינו

"אולם הוא קדם עילת העילות": מכיוון שכתר נמצא למעלה מכל עשר הספירות, הוא משיג את הביטול ביתר שאת, ואת העובדה שאין לו שום ערך ביחס למאציל, אין סוף ברוך הוא. משום כך הוא שחור ובבחינת חושך, כלומר,

כמו המראה השחור שאינה נגבחת לעולם נגד המראה הלבן כן הכתר הוא אולם שהוא בבחי

כמו הצבע השחור, שלעולם אינו מתנשא מול הצבע הלבן, כך גם כתר הוא שחור, מפני שהוא בבחינת

ביטול ואין בו הגבהה נגד נהורא חורא אור א"ס ב"ה שלמעלה מהכתר כו' ועמ"ש ע"פ שחורה אני ונאווה וזהו שרש ענין יראה בושתי כו'.

ביטול, ואין בו הגבהה עצמית לפני נהורא חורא (האור הלבן), אור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מכתר וכו'. וראו מה שנכתב על "אני שחורה ונאווה". וזהו שורש ענין יראה של בושתי וכו'.

20 ובמ"א נתי [נתבאר] דכתר הוא לשון שתיקה כתר לי זעיר וזהו סייג לחכמה שתיקה סייג היינו המקיף לחכמה

ובמקום אחר הוסבר שכתר הוא לשון שתיקה: "המתן לי מעט". וזהו "סייג לחכמה שתיקה": ה"סייג" הוא המקיף את חכמה,

שהוא כתר הוא בחינת שתיקה וביטול אוכם הוא כו' ועמ"ש בד"ה קטנתי מכל. וסד"ה מים רבים גבי אחות לנו קטנה.

שהוא כתר, הוא בחינת שתיקה וביטול: "שחור הוא" וכו'. וראו מה שכתוב במאמר הפותח במילים "קטנתי מכל", ובסוף המאמר הפותח במילים "מים רבים", בענין "אחות לנו קטנה".

21 וזהו נקי בחי' מ"ה [שם מ"ה] שהוא התיקון שנתתן כלי שלו שאינה רק כ"א כלי הביטול להשראת אור א"ס ב"ה. וע' בביאור האדר"ז [האדרא זוטא] מהאריז"ל [מהאריזי זכרוננו לברכה] בתחלתה.

וזה נקרא בחינת מ"ה, שהיא התיקון: הכלי שלה תוקן, כך שאינו אלא כלי של ביטול להשראת אור אין סוף ברוך הוא. וראו את ביאור האריז"ל על האדרא זוטא, בתחילתו.

משא"כ בחי' ב"ן [שם ב"ן] הוא אינו נתברר עדיין להיות בבחי' ביטול ממש לאור א"ס ב"ה כ"א הוא מעורב טו"ר [טוב ורע] שיש בו בחי' הביטול להבטל להשראת אור א"ס ב"ה ויש בו ג"כ בחי' שכנגד הביטול שהוא בחי' יש.

לעומת זאת, בחינת ב"ן עדיין לא התבררה עד שתהיה בבחינת ביטול ממש לאור אין סוף ברוך הוא; אלא היא תערוכת של טוב ורע: יש בה בחינת ביטול, להתבטל להשראת אור אין סוף ברוך הוא, ויש בה גם בחינה שמנוגדת לביטול — בחינת יש.

22 ויובן זה ע"ד מה שבהשתלשלות רבות נתהווה משם ב"ן [שם ב"ן] בחי' דקרו ליי אלהא דאלהא שהוא בחי'

ביטול קצת

והדבר יובן על דרך [העובדה] שמתוך השתלשלות של שלבים רבים נוצרה משם ב"ן בחינת "אלהא דאלהא" — "אלוה האלוהים", שהיא בחינה של ביטול מסוים.

וגם בחי' יש גמור שכנגד הביטול וזוהי התערובות שלא נתברר עדיין שמעורב בו בחי' ביטול ונגד הביטול

וכן יש גם בחינת יש גמור, המנוגדת לביטול. וזו התערובת שעדיין לא התבררה, ובה מעורבות בחינת הביטול ובחינה המנוגדת לביטול.

(כי שם ב"ן [שם ב"ן] הוא בחינת הגילוי כמו בחכמה עיקר מהותה הוא החכמה אבל הגילוי כשעושי ממה בחינת יש ע"ז נאמר ראיתי איש חכם בעיניו כו' כמ"ש במ"א.

(כי שם ב"ן הוא בחינת הגילוי: כשם שבחכמה עיקר מהותה הוא החכמה, כך הגילוי, כאשר עושים ממנו בחינת יש, עליו נאמר: "ראיתי איש חכם בעיניו" וכו', כפי שנכתב במקום אחר.

והנה מ"ש כאן דכשם ב"ן [שם ב"ן] הוא תערובות טו"ר [טוב ורע] אין ר"ל [רוצה לומר] רע ממש ח"ו [חס ושלום] רק שנק' כן ע"ש [על שם] שמבחי' זו נשתלשל למטה בחי' רע וזהו ע"ד מ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בראשית)

והנה, מה שכתוב כאן שבשם ב"ן יש תערובת של טוב ורע, אין פירושו שיש בו רע ממש, חס ושלום; אלא הוא נקרא כך משום שמבחינה זו השתלשלה למטה בחינת הרע. וזה על דרך מה שכתוב בלקוטי תורה של האריז"ל, פרשת בראשית).

(ד"ח ע"ב) ובע"ח [ובעץ חיים] שהחסדים המגולים דז"א דאצי' דהיינו מן החזה ולמטה נק' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] משום שיכולים החיצונים ליקח מהם ולהתאחז בהם משא"כ בבחי' עץ החיים.

(דף ח ע"ב), ובספר עץ חיים נאמר שהחסדים המגולים של ז"א דאצילות, כלומר מהחזה ולמטה, נקראים עץ הדעת טוב ורע, משום שהחיצונים יכולים לינוק מהם ולהיאחז בהם; מה שאין כן בבחינת עץ החיים.

ועד"ז יובן גם כאן בענין מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] (וכמשל"ק [וכמו שיתבאר לקמן] אי"ה [אם ירצה השם]) דבחי' ב"ן [שם ב"ן] נק' עץ הדעת טוב ורע

ועל דרך זו יובן גם כאן בענין מ"ה וב"ן (כפי שיתבאר בהמשך, אם ירצה ה'): שבחינת ב"ן נקראת עץ הדעת טוב ורע,

דהיינו כשהאבה מצד הדעת לבד שבבחי' זו יש לעומת זה דעת הרע כי השבירה התחילה מבחי' דעת משא"כ בחי' מ"ה [שם מ"ה] הוא הביטול שלמעלה מהדעת וההשגה.

כלומר, כאשר האבה נובעת מהדעת בלבד, שכן בבחינה זו יש כנגדה דעת הרע, משום שהשבירה החלה מבחינת דעת; ואילו בחינת מ"ה היא הביטול שלמעלה מהדעת ומההשגה.

ולכך תחלה מתברר אור הכתר (דהיינו שבחי' מ"ה [שם מ"ה] שבו מברר בחינות מב"ן [משם ב"ן] השייך לכתר ור"ל [ורוצה לומר] בחי' עליונות שיוכלו להיות בביטול גדול ע"ד מדרגת הביטול דכתר כו' ונעשה מזה הכתר דתיקון כלול ממ"ה [משם מ"ה]

ולכן אור הכתר מתברר תחילה (כלומר, בחינת מ"ה שבו מבררת את בחינות ב"ן השייכות לכתר; הכוונה לבחינות העליונות שיכולות להיות בביטול גדול, בדומה למדרגת הביטול של הכתר וכו'. ומכך נעשה הכתר דתיקון, הכולל מ"ה

וגם מב"ן [משם ב"ן] שכבר נתברר ונכלל בבחי' מ"ה [שם מ"ה] ממש ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות) ואח"כ הוא מברר בחי' חכמה ע"ד הנ"ל ואח"כ בחכמה אתברירו הבחי' ב"ן [שם ב"ן] שלמטה:

וגם ב"ן, שכבר התברר ונכלל ממש בבחינת מ"ה; וראו גם מה שנכתב על כך בביאור על "ומשה דיבר אל ראשי השבטים"; ואחר כך הוא מברר את בחינת חכמה, כפי שהוזכר לעיל; ואחר כך, "בחכמה התבררו" — בחינות ב"ן שלמטה.

23 והנה כמו כן הוא בעבודת ה' למטה באדם דהנה הנשמות הם נמשכים משם ב"ן [שם ב"ן] (עמ"ש בביאור

ע"פ כי עמך מק"ח [מקור חיים] גבי לברר הנר"נ [הנפש רוח נשמה] שלהם ועמ"ש

והנה כך הוא גם בעבודת ה' של האדם למטה. הנשמות נמשכות משם ב"ן (ראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "כי עמך מקור חיים", בעניין בירור הנפש, הרוח והנשמה שלהן; וראו מה שנכתב

ע"פ מי יתנך בענין נשמות דבנימין ובד"ה ואלה המשפטים גבי וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה ובביאור ע"פ אדם כי יקריב מכם כו' מן הבהמה וע"פ ביום השמיני שלח ומ"ש ע"פ ואכלתם (אכול)

על "מי יתנך", בעניין נשמות בנימין; ובמאמר המתחיל "ואלה המשפטים", בעניין "וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה"; ובביאור על "אדם כי יקריב מכם" וגו', "מן הבהמה"; ועל "ביום השמיני שלח"; ומה שנכתב על "ואכלתם אכול").

וא"כ יש בהם ג"כ בחי' תערובות טו"ר [טוב ורע] וירדו לעוה"ז בכדי לברר הטוב מהרע וענין התערובות אם כן, יש גם בהן בחינה של תערובת טוב ורע, והן ירדו לעולם הזה כדי לברר את הטוב מן הרע. וענין התערובת

של טו"ר [טוב ורע] שבנשמות הוא ע"ד מ"ש ועץ הדעת טו"ר [טוב ורע] פי' שבבחי' הבחירה הנמשך מהדעת שייך טו"ר [טוב ורע] שכשבוחר בדעתו הטוב דקדושה כשמכיר את בוראו

של טוב ורע שבנשמות הוא על דרך מה שכתוב "ועץ הדעת טוב ורע". הכוונה היא שבבחינת הבחירה, הנמשכת מן הדעת, שייכים טוב ורע: כאשר אדם בוחר בדעתו בטוב של הקדושה, כשהוא מכיר את בוראו,

כי הוא חייך ועי"ז ממילא נתעורר אצלו האהבה ותשוקה לה' כפי הדעת זהו בחי' הטוב והמטיב וכנגד זה יש בסט"א [בסטרא אחרא] כשבוחר בדעתו

שהרי הוא חייך, ומתוך כך מתעוררות בו מאלהן אהבה וכמיהה לה', כהתאם לדעת זו — זוהי בחינת "הטוב והמטיב". ומנגד לכך, בסטרא אחרא, כאשר אדם בוחר בדעתו

את הרע ונמשך אחר פיתוי היצר להתענג בתענוגים גשמיים ותאוות כו' וצ"ל הבירור לברר הטוב מהרע שיהיה הדעת והבחירה רק בטוב ולאהבת ה'.

ברע ונמשך אחר פיתוי היצר להתענג בתענוגים גשמיים ובתאוות וכו'. וצריך להיות ברור, לברר את הטוב מן הרע, כך שהדעת והבחירה יהיו רק בטוב ובאהבת ה'.

24 והנה כמו שנת' [שנתבאר] לעיל בענין הבירור למעלה שאי אפשר להיות כ"א ע"י בחינה שכבר נתברר לגמרי אז הוא מברר את הבחינה שלמטה ממנה שצריכה ברור

והנה, כפי שהוסבר לעיל בענין הבירור למעלה, ברור יכול להיעשות רק באמצעות בחינה שכבר התבררה לגמרי, והיא מבררת את הבחינה שמתחתיה, שעדיין זקוקה לברור,

כמ"כ [כמו כן] בהנשמה זה הבירור לברר בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] א"א שיהיה ע"י הדעת לבד שאף שאמת שע"י הדעת וההתבוננות יוליד אהבה לה' מ"מ א"א שע"י בחי' זו יברר וידחה כל הרע

כך גם בנפש: ברור בחינת עץ הדעת טוב ורע אינו יכול להיעשות באמצעות דעת לבדה. שכן אף שנכון שעל ידי הדעת וההתבוננות נולדת אהבה לה', בכל זאת אי אפשר שבחינה זו תברר ותדחה את כל הרע;

שהרי עיקר בחי' זו שבדעת הוא הצריך בירור שלכך נקי עץ הדעת טו"ר [טוב ורע] לפי שיש בו זה לעמת זה היינו דכמו שיש טוב בנשמה שהיא הבחירה של הדעת בטוב שמזה נולדה האהבה לה'.

שהרי בחינה זו שבדעת היא עצמה בעיקרה הדבר שזקוק לבירור. משום כך היא נקראת "עץ הדעת טוב ורע": יש בה "זה לעומת זה". כלומר, כשם שיש בנפש טוב — בחירת הדעת בטוב, שממנה נולדת האהבה לה',

כמ"כ [כמו כן] יש ממש בחי' רע שהיא הבחירה של הדעת ברע שמזה נולדו אהבה זרה ותאוות רעות ומאחר שיש בו זה לעומת זה אין כח בהטוב לברר הרע שבו.

כך ממש יש בה גם בחינת רע — בחירת הדעת ברע, שממנה נולדות אהבה זרה ותאוות רעות. ומאחר שיש בה "זה לעומת זה", אין בכוח הטוב לברר את הרע שבה.

25 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כינונים זה וזה שופטן שפעם מתגבר כח הרע ומושל על הטוב

ופעם מתגבר כח הטוב ומושל על הרע כמ"ש

וזהו מה שאמרו חז"ל: "כינונים — זה וזה שופטן"; כלומר, לפעמים כוח הרע גובר ושולט על הטוב, ולפעמים כוח הטוב גובר ושולט על הרע, כמו שכתוב,

ולאום מלאום יאמץ וכיון שכן אין זה בחי' בירור כלל שהבירור היינו שיהי' [שיהיה] הטוב מושל על הרע בתמידות ולא על דרך ולאום מלאום יאמץ ח"ו [חס ושלום]

"ולאום מלאום יאמץ". ומכיוון שכך, אין זו בחינה של בירור כלל; שכן בירור פירושו שהטוב שולט ברע בקביעות, ולא בדרך של "ולאום מלאום יאמץ", חס ושלום.

וזה א"א להיות ע"י בחי' הדעת לבד שבנשמה שבחי' זו עצמה לא נתבררה עדיין בשלימות בהנשמה שלכך נקי בחינה זו עץ הדעת טוב ורע (ועמ"ש לעיל) שלפעמים יוכל להיות יניקת החיצונים מבחי' הדעת כו'.

ודבר זה אינו יכול להיעשות באמצעות בחינת הדעת שבנפש בלבד, שהרי בחינה זו עצמה עדיין לא התבררה בשלמות בנפש. לכן היא נקראת "עץ הדעת טוב ורע" (ועיין במה שכתוב לעיל), שכן לפעמים החיצונים יכולים לינוק מבחינת הדעת וכו'.

לכן צ"ל הבירור ע"י בחינה הנעלה מהדעת שהוא נתברר כבר ואין שום תערובות רע ח"ו [חס ושלום].

לכן הבירור צריך להיעשות באמצעות בחינה הנעלית מן הדעת, שכבר התבררה ואין בה שום תערובת של רע, חס ושלום.

לכך הוא דוקא יכול לברר הטוב מן הרע (ועמ"ש במ"א ע"פ הן האדם היה כאחד ממנו שעה"ד [שעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] הוא הדעת שבבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] משא"כ הדעת שבבחי' מקיף הוא אדרבה דוחה יניקת החיצונים כו'.

לכן דווקא היא יכולה לברר את הטוב מן הרע. (ועיין במה שכתוב במקום אחר על הפסוק "הן האדם היה כאחד ממנו": שעץ הדעת טוב ורע הוא הדעת שבבחינת פנימיות, ואילו הדעת שבבחינת מקיף, אדרבה, דוחה את יניקת החיצונים וכו'.

ולפ"ז [ולפי זה] י"ל [יש לומר] גם כאן דדוקא בבחי' דעת תחתון שהוא דעת המושג בנפש שיך לקרותו עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] וממנו נמשך המדות הנמשכים מהשכל ויש להן לעומת זה בנפש

ולפי זה אפשר לומר גם כאן שדווקא בחינת דעת תחתון, שהיא הדעת המושגת בנפש, ראויה להיקרא "עץ הדעת טוב ורע"; וממנה נמשכות המדות הנמשכות מן השכל, ויש להן מקבילה בנפש

הבהמית משא"כ בחי' דעת עליון שממשיך המדות שלמעלה מהשכל מבחי' כתר והוא אור מקיף זהו בחי' עץ החיים וע' בענין דעת תחתון ודעת עליון לקמן בפ' פינחס) (הוא לקמן בשה"ש [בשיר השירים])

הבהמית. אבל בחינת דעת עליון, שממשיכה את המדות שלמעלה מן השכל מבחינת כתר, והיא אור מקיף — היא בחינת עץ החיים. ועיין בענין דעת תחתון ודעת עליון להלן, בפרשת פינחס) (הדיון נמצא להלן, בשיר השירים)

בביאור ע"פ לכבתני ובפ' מטות בביאור ע"פ החלצו ובביאור ע"פ מים רבים ובדי"ה ויקהל משה ועמ"ש בדי"ה וספרתם לכם גבי שעורה וחטה בענין דעת המושג ודעת הנעלם כו' ע"ש ועמ"ש פ' שלח ע"פ מקושש עצים.

בביאור על "לכבתני", ובפרשת מטות בביאור על "היחלצו", ובביאור על "מים רבים", ובמאמר המתחיל "ויקהל משה"; ועיין במה שכתוב במאמר המתחיל "וספרתם לכם" בענין שעורה וחיטה, בענין דעת מושג ודעת נעלם וכו', עיין שם. ועיין במה שכתוב בפרשת שלח על "מקושש עצים".

26 וענין בחי' זו היינו שהגם שהנשמה היא משם ב"ן [שם ב"ן]. מ"מ היא כלולה ג"כ משם מ"ה [שם מ"ה]

וזה עניינה של בחינה זו: אף שהנשמה היא משם ב"ן, היא בכל זאת כלולה גם משם מ"ה.

דהיינו שבעת ירידת הנשמה משם ב"ן [שם ב"ן] שנק' שמעורב טו"ר [טוב ורע] מערבים בה ג"כ הארה משם מ"ה [שם מ"ה]

כלומר, בעת ירידת הנשמה משם ב"ן, הנקרא מעורב טוב ורע, מעורבת בה גם הארה משם מ"ה.

שהוא התיקון שנתברר כבר ששרשו ממצחא דא"ק [דאדם קדמון] והוא בחי' כתר עליון שנתברר כבר בתחלה שמערכין אותו בהנשמה בכדי שיהי' [שיהיה] בה כח לברר כל בחינותיה והנה"ב [והנפש הבהמית]

הארה זו היא התיקון שכבר התברר, ושרשו במצחא דא"ק; היא בחינת כתר עליון, שכבר התבררה מלכתחילה, ומערכים אותה בהנשמה כדי שיהיה בה כוח לברר את כל בחינותיה וגם את הנפש הבהמית.

(ועמ"ש בביאור ע"פ צו את בני ישראל כו' את קרבני לחמי. איך שבעוה"ז דוקא שהוא עולם הבירור שם דייקא מאיר שם מ"ה [שם מ"ה] המברר כו')

(וראו מה שנכתב בביאור על "צו את בני ישראל" וכו', "את קרבני לחמי": כיצד דווקא בעולם הזה, שהוא עולם הבירור, מאיר דווקא שם מ"ה המברר וכו';

והוא הנמשך מבחי' רצון העליון רעוא דכל רעוין כו' והוא התגלות סכ"ע [סובב כל עלמין] שלמעלה מעלה מגילוי ההשגה שבג"ע [שבגן עדן] שהוא רק זיו השכינה מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו' וע"ש באריכות.

והוא נמשך מבחינת הרצון העליון, רעוא דכל רעוין וכו'; והוא גילוי סובב כל עלמין, שלמעלה לאין ערוך מגילוי ההשגה שבגן עדן, שאינו אלא זיו השכינה מבחינת ממלא כל עלמין וכו'; ועיינו שם בהרחבה.

וזהו כענין המבואר כאן. דדוקא בעת ירידת הנשמה למטה בעוה"ז מערכין בה הארת שם מ"ה [שם מ"ה] שממצחא כו' שהוא מבחי' רעוא דכל רעוין)

וזה דומה לענין המבואר כאן: דדוקא בעת ירידת הנשמה למטה, לעולם הזה, מערכים בה את הארת שם מ"ה שמן המצח וכו', שמקורה בבחינת "רצון כל הרצונות".

והוא בחי' רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מן הדעת שיש בנפש האדם שהוא בחי' יחידה שהיא בחי' ביטול אליו ית' שלמעלה מדעת והשכלה המושג ונקי משכיל לאיתן ונקי עם קשה עורף. כמ"ש במ"א.

והיא בחינת הרצון העליון שלמעלה מדעת, המצויה בנפש האדם; וזהו בחינת יחידה, שהיא בחינת ביטול אליו ית' שלמעלה מדעת והשכלה שאפשר להשיג. היא נקראת "משכיל לאיתן" ונקראת "עם קשה עורף", כפי שנכתב במקום אחר.

שהוא רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג שהוא נמשך מבחי' כתר עליון שנתברר כבר פי' שאין בחי' זו רק בקדושה בחי' ביטול לאור א"ס ב"ה.

זהו רצון פשוט, בלי שום טעם ושכל שאפשר להשיג, והוא נמשך מבחינת כתר עליון שכבר התברר. כלומר, בחינה זו קיימת רק בקדושה: ביטול לאור אין סוף ברוך הוא.

27 והיינו למעלה מבחיי הבחירה שבדעת ע"כ יש בו כח לברר הטוב מן הרע שבבחי עה"ד [עץ הדעת] טו"ר
[טוב ורע] להפך כל רצונות הרע הנמשכים מבחי הדעת שבלעומת זה כו' ממרירו למיתקא.

והיינו למעלה מבחינת הבחירה שבדעת; לכן יש בו כוח לברר את הטוב מן הרע שבבחינת עץ הדעת טוב ורע, ולהפוך את כל רצונות הרע הנמשכים מבחינת הדעת שבצד שכנגד וכו' — "ממרירו למיתקא".

ולכך אין די לאדם במה שיתבונן בדעתו ושכלו ולהוליד אהבה ע"פ הדעת כו' לבד כ"א לעורר הביטול אליו ית' ולדבקה בו במס"נ [במסירות נפש] ממש שלמעלה מטעם ודעת המושג שאם לא יהיה לו בחינת ביטול הנ"ל

ולכן לא די לאדם להתבונן בדעתו ובשכלו בלבד, ולהוליד אהבה על פי הדעת וכו'; אלא עליו לעורר את הביטול אליו יתברך ולהידבק בו במסירות נפש ממש, שהיא למעלה מטעם ודעת המושגים. שכן אם לא תהיה בו בחינת הביטול האמורה,

אזי אפילו אם יתבונן בגדולת ה' בהרחבה כפי כחו ויוליד מזה אהוי"ר [אהבה ויראה] לא יהיה לו קיום אמיתי ויפול ממדרגתו ח"ו [חס ושלום] כי עיקר הבירור צ"ל ע"י כתר עליון

אזי, אפילו אם יתבונן בגדולת ה' בהרחבה, כפי יכולתו, ויוליד מכך אהבה ויראה, לא תהיה לו עמידה אמיתית והוא עלול ליפול ממדרגתו, חס ושלום; שכן הבירור העיקרי צריך להיעשות באמצעות כתר עליון,

(וחכמה עילאה שהוא למעלה ג"כ מההשגה וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פיי"ח וכמ"ש במ"א ע"פ ראה אנכי נותן כו' ומקור הבירורים הוא ע"י מו"ס [מוחא סתימאה] דא"א וכמ"ש באג"ה [באגרת הקודש] בד"ה למה נסמכה פ' מרים) שנתברר כבר שהוא הרצון שלמעלה מהשכל המושג שבחינה זו אינה בלעומת זה:

(וחכמה עילאה, שגם היא למעלה מן ההשגה, כמו שכתוב בספר של בינונים, פרק י"ח, וכמו שכתוב במקום אחר על הפסוק "ראה אנכי נותן" וכו'; ומקור הבירורים הוא באמצעות מוחא סתימאה דא"א, כמו שכתוב באגרת הקודש בדרוש הפותח "למה נסמכה פרשת מרים"), שכבר נתבררה, והיא הרצון שלמעלה מן השכל המושג; לבחינה זו אין מקבילה בצד שכנגד.

28 ג וזהו הירידה שצורך עלייה כי תחלה קודם ירידתו היו בבחי מחשבה עילאה ישראל עלו במחשבה וכנזכר בזהר דכמה מחשבתין אינון שבינה נק' לגבי חכמה בחי מחשבה שהוא בחי לבוש נגד החכמה

ג. וזוהי הירידה שהיא לצורך עלייה. שכן בתחילה, לפני ירידתו, הן היו בבחינת מחשבה עילאה: "ישראל עלו במחשבה". וכפי שזכור בזהר: "כמה מחשבות הן"; שהרי בינה, ביחס לחכמה, נקראת בחינת מחשבה, שהיא בחינת לבוש ביחס לחכמה;

וכן חכמה לגבי כתר ומבחי' זו דחו"ב [דחכמה ובינה] הוא שרש הנשמות ועי' ירידתן בעוה"ז שמבררים שם
הבירורים ממשיך עי' בחי' כתר שלמעלה מהדעת שמהפך כל רצונותיו שבעוה"ז שיהיה

וכן חכמה ביחס לכתר. ומבחינה זו של חכמה ובינה הוא שורש הנשמות. ובאמצעות ירידתן לעולם הזה, שבו הן
מבררות את הבירורים, הוא ממשיך בכך את בחינת כתר, שלמעלה מדעת, בכך שהוא הופך את כל רצונותיו בעולם
הזה כך שיהיו

רק לה' לבדו ומקיים כל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ואזהרות של שס"ה לי"ת [לא תעשה] ודרבנן שע"ז ממשיך
בחי' כתר עליון ששורה בו אור א"ס ב"ה כנ"ל

רק לה' לבדו, ומקיים את כל רמ"ח מצוות עשה, את אזהרות שס"ה מצוות לא תעשה ואת דברי חכמים; שבכך הוא
ממשיך את בחינת כתר עליון, שבו שורה אור אין סוף ברוך הוא, כנוצר לעיל,

שהוא בחי' מלי' דא"ס ב"ה אל בחי' מלי' דאצילות וזוהי העלי' [העלייה] שאחר הירידה שמגיע לבחי'
עצמותו ית'

שהוא בחינת מלכות דאין סוף ברוך הוא, אל בחינת מלכות דאצילות. וזוהי העלייה שלאחר הירידה: שהוא מגיע
לבחינת עצמותו יתברך,

שהוא בחי' כ"ע [כתר עליון] ששורה בו אור א"ס ב"ה משא"כ קודם ירידתן היו עלו רק במחשבה שהיא
חו"ב [חכמה ובינה].

שהיא בחינת כתר עליון, שבו שורה אור אין סוף ברוך הוא; ואילו לפני ירידתן הן עלו רק במחשבה, שהיא חכמה
ובינה.

29 וזהו ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהכל ברא לכבודו שהוא בחי' מלי' דאצילות להמשיך אליה
בחי' כתר שהוא בחי' מלי' דא"ס

וזהו [הפירוש של] "ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו": הוא ברא הכול לכבודו, שהוא בחינת מלכות דאצילות,
כדי להמשיך לתוכה את בחינת כתר, שהיא בחינת מלכות דאין סוף.

וזהו אף עשיתיו שהוא מרבה את בחי' הרביעית וריבוי זה נסמך לעשיתיו דוקא כידוע שגם בעולם
האצילות עצמו יש ג"כ ד' מדרגות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה]

וזהו "אף עשיתיו": המילה "אף" כוללת את הבחינה הרביעית, והכללה זו מצטרפת דווקא ל"עשיתיו". כידוע, גם
בעולם האצילות עצמו יש ארבע מדרגות: אצילות, בריאה, יצירה ועשיה;

ומל' דאצילות הוא בחי' עשיה שבאצ"י שלשם דוקא נמשך בחי' כתר עליון ע"י קיום מצות המלך רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה ל"ת [לא תעשה] וענפיהן שמדרכנן

ומלכות דאצילות היא בחינת העשיה שבאצילות, ודווקא לתוכה נמשכת בחינת כתר עליון, על ידי קיום מצוות המלך: רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, וענפיהן מדברי חכמים.

(והבחי' הרביעית היינו בחי' כתר עליון שהיא אצילות שבאצילות וכמ"ש בביאור האדר"ז [האדרא זוטא] מהאריז"ל [מהאריז"ל זכרוננו לברכה] בתחלתה כי הכתר המלביש הראשון של א"ס נק' אצילות וממקום שמתחיל להתעבות הכלי

(והבחינה הרביעית היא בחינת כתר עליון, שהיא אצילות שבאצילות. וכמו שכתוב בתחילת ביאור האדר"ז של האריז"ל: הכתר, הלבוש הראשון של אין סוף, נקרא אצילות; וממקום שבו הכלי מתחיל להתעבות

והוא או"א [אבא ואימא] נקרא בריאה וממקום שיתעבה יותר נקרא יצירה והוא ז"א וממקום שיתעבה עוד יותר נקרא עשיה והוא מל'. והנה ב"ע הם ג' בחי' מחודמ"ע [מחשבה דבור ומעשה] והמחשבה נק' יש מאין לגבי הרצון כמבואר לעיל בפנים

והוא אבא ואמא, חכמה ובינה, נקרא בריאה; וממקום שהוא מתעבה יותר נקרא יצירה, והיא ז"א; וממקום שהוא מתעבה עוד יותר נקרא עשיה, והיא מלכות. והנה ב"ע הן שלוש בחינות של מחשבה, דיבור ומעשה; והמחשבה נקראת "יש מאין" ביחס לרצון, כפי שנתבאר לעיל בגוף המאמר;

וזהו והחכמה מאין תמצא כי החכמה נק' בריאה מחשבה כו' וישראל עלו במחשבה וע"י ירידת הנשמה בגוף ממשיך בחי' כתר והוא בחי' אצילות העליון ממש כנ"ל)

וזהו "והחכמה מאין תמצא": חכמה נקראת בריאה, מחשבה וכו'; וישראל עלו במחשבה"; ועל ידי ירידת הנשמה לתוך הגוף ממשיכים את בחינת כתר, שהיא בחינת האצילות העליונה ממש, כנזכר לעיל.)

אך תיבת אף בעצמו הוא לא טוב שהוא בחי' סט"א [סטרא אחרא] ג' פתחו באף כו'. ועכ"ז [ועם כל זה] הוא המרבה בחי' הרביעית היותר נעלה.

אך המילה "אף" כשלעצמה אינה טובה, שכן היא בחינת סטרא אחרא: "שלושה פתחו באף" וכו'. ואף על פי כן, היא כוללת את הבחינה הרביעית, הנעלית ביותר.

והיינו ע"י שמכירים את בחינת האף שבעשיה שזהו בירורי נוגה ע"י קיום התומ"צ [התורה ומצות] שע"י משיכים את בחי' כתר עליון לעשיה שבאצילות שהיא המלי כנ"ל.

והיינו על ידי בירור בחינת האף שבעשיה, שהוא בירור נוגה, באמצעות קיום התורה והמצוות; שעל ידי כך ממשיכים את בחינת כתר עליון לתוך העשיה שבאצילות, שהיא מלכות, כנזכר לעיל.

(וע' במא"א [במאורי אור] ערך אף באות א' סעיף ק"ז ובמק"מ [ובמקדש מלך] בחקתי קט"ו ב' ע"פ ואף גם זאת ובמדרש איכה בפסוק תבא כל רעתם לקו באף ומתנחמים באף כו' ע"ש וע' עוד מזה בזח"א [בזהר חלק א] וירא)

(ועיינו במאורי אור, בערך "אף", באות א', סעיף ק"ז; ובמקדש מלך על בחוקותי, קט"ו ע"ב, על הפסוק "ואף גם זאת"; ובמדרש איכה על הפסוק "תבוא כל רעתם": לקו באף ומתנחמים באף וכו'; עיינו שם. ועיינו עוד בעניין זה בזהר, חלק א', וירא)

(דק"י ע"א) פ' אחרי (ס"ו א') ר"פ בחקתי (ק"י"ב סע"א [סוף עמוד א]) שמות (י"ד א') ועיין ברבות בקהלת ע"פ אף חכמתי כו' אמר שלמה תורה שלמדתי באף נתקיימה בי.

(קט"ז ע"א), פרשת אחרי (ס"ו ע"א), תחילת פרשת בחוקותי (סוף ק"י"ב ע"א), שמות (י"ד ע"א). ועיינו במדרש רבה על קהלת, על הפסוק "אף חכמתי" וכו': שלמה אמר: "התורה שלמדתי באף נתקיימה בי".

וכמ"ש בפ"י המשניות להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] ספ"ה דאבות ועמ"ש ע"פ אריתי מורי והיינו כי ע"י הע' ול שמייגע א"ע [את עצמו] מברר נה"ב [נפש הבהמית] שמק"נ [שמקליפת נוגה] ושרש הניצוצים שנפלו בק"נ [בקליפת נוגה] הוא מעולם התהו כו'.

וכמו שכתוב בפירוש המשניות לרמב"ם, בסוף פרק ה' באבות; ועיינו במה שנכתב על הפסוק "אריתי מורי". והטעם הוא שעל ידי עול זה, שכמסגרתו הוא מתייגע, הוא מברר את נפש הבהמית, שמקורה בקליפת נוגה; ושורש הניצוצות שנפלו בקליפת נוגה הוא מעולם התהו וכו'.

ועי"ל [ועוד יש לומר] הטעם עפמ"ש [על פי מה שכתוב] הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' אמור (בדף צ"ה ע"ב) גבי וכתרין תתאין שנוגה היא בבחי' הכתר לקליפות שהכתר הוא הממוצע בין פרצוף העליון לתחתון.

ועוד אפשר לומר שהטעם הוא על פי מה שכתב הרמ"ז בפרשת אמור (בדף צ"ה ע"ב), בעניין "וכתרין תתאין": נוגה היא בבחינת כתר לקליפות, שכן הכתר הוא הממוצע בין הפרצוף העליון לפרצוף התחתון.

וכן נוגה בין הקדושה והטומאה ולכן ע"י בירורי נוגה לאהפכא חשוכא לנהורא מעוררים וממשיכים גילוי כתר עליון דקדושה כו'

וכך גם נוגה נמצאת בין הקדושה לטומאה. לכן, על ידי בירור נוגה והפיכת החושך לאור, מעוררים וממשיכים את גילוי הכתר העליון של הקדושה וכו'.

ולכן בא הריבוי דהתגלות הכתר בתיבת אף עשיתיו שהוא ענין בירור נוגה ולכן נאמר כמראה הקשת כו'

ולכן נכלל גילוי הכתר במילה "אף" שבפסוק "אף עשיתיו", שכן עניינה הוא בירור נוגה. משום כך נאמר "כמראה הקשת" וכו',

כן מראה הנוגה כו' ואראה ואפול על פני ואפ"ל [ואפשר לומר] דהיינו מראה הנוגה כשמתברר מחשוכא לנהורא ועולה בבחי' א"ח [אור חוזר]

"כן מראה הנוגה" וכו', "ואראה ואפול על פני". ואפשר לומר שזו מראה הנוגה לאחר שהתבררה מחושך לאור ועלתה בבחינת אור חוזר,

כמו מראה הקשת שע"י נמשך התגלות הכתר עליון ולכן ואפול על פני כו' וכמ"ש במ"א.

בדומה למראה הקשת, שעל ידה נמשך גילוי הכתר העליון; ולכן "ואפול על פני" וכו', וכמו שכתוב במקום אחר.

ועיין מענין כמראה הקשת כו' בגמרא פ"ט דברכות (נ"ט א') פ"ב [פרק ב'] דחגיגה (י"ו א') זח"א [זהר חלק א'] בראשית (י"ח א' ב')

ועיינו בענין "כמראה הקשת" וכו' בגמרא, ברכות פרק ט (נט ע"א), חגיגה פרק ב (טז ע"א); בזוהר, חלק א, בראשית (יח ע"א-ע"ב),

פ' נח (ע"א ב') ויחי (רל"ב א') פקודי (רמ"ז א') פינחס (ר"ל [רוצה לומר] סע"א [סוף עמוד א'] רל"א א')

פרשת נח (עא ע"ב), ויחי (רלב ע"א), פקודי (רמז ע"א), פינחס (סוף רל ע"א, רלא ע"א).

והנה בפ' בראשית שם פ"י המק"מ [המקדש מלך] מראה הנוגה היינו גוונים עילאין חג"ת [חסד גבורה תפארת] דאצי (ועמ"ש בד"ה הנך יפה רעיתי הנך יפה ובד"ה כי תצא בפ"י יפת תואר)

והנה, בפרשת בראשית שם, פירש המקדש מלך ש"מראה הנוגה" היא הגוונים העליונים — חסד, גבורה ותפארת שבאצילות (ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "הנך יפה רעיתי, הנך יפה", ובמאמר המתחיל "כי תצא", בענין "יפת תואר");

ובת"ז [ובתיקוני זוהר] בהקדמה (ד"ו סע"א [סוף עמוד א]) פ"י מראה הנוגה היינו בחי' מלכות וכ"כ [וכן כתב] בפרדס ערך נוגה וע' במא"א [במאורי אור] אות נו"ן ס"יא

ובתיקוני זוהר, בהקדמה (סוף דף ו ע"א), פירש ש"מראה הנוגה" היא בחינת מלכות; וכך כתב גם הפרדס בערך "נוגה"; ועיינו במאורי אור, אות נ, סעיף יא.

מ"מ בספר אשל אברהם פ' בראשית שם פ"י מראה הנוגה על ק"נ [קליפת נוגה] ממש ונמשך לו זה ממ"ש בת"ז [ובתיקוני זוהר] תיקון י"ח (דל"ב א"ב [ע"א ע"ב]) והמכוון כמשי"כ [כמה שכתוב]

אף על פי כן, בספר אשל אברהם, בפרשת בראשית שם, פירש את "מראה הנוגה" כקליפת נוגה עצמה; ופירוש זה נבע ממה שכתוב בתיקוני זוהר, תיקון יח (דף לב ע"א-ע"ב). וכוונתו כפי שכתבתי:

דהיינו מראה הבירורי' [הבירורים / הבירורים] שנתבררו מקליפת נוגה ונכללו במלכות דאצילות הנק' ג"כ נוגה דקדושה ועבמ"ש [ועיין במה שכתוב] סד"ה ויאבק איש בפ"י שהעלו אבק עד כסה"כ [כסא הכבוד] וברבות בראשית פ"א [פרק י"א] ובפ"ב ע"פ וארח צדיקים כאור נוגה (במשלי סי' ד')

כלומר, מראה הבירורים שהתבררו מקליפת נוגה ונכללו במלכות דאצילות, הנקראת גם "נוגה דקדושה". ועיינו במה שכתוב בסוף המאמר המתחיל "ויאבק איש", בעניין "העלו אבק עד כיסא הכבוד". וכן בבראשית רבה, פרק יא, ובפרק יב, על הפסוק "וארח צדיקים כאור נוגה" (משלי, פרק ד),

מבואר שהוא אור שנברא ביום ראשון שהוא בחי' גבוה מאד ועיין זה"ג [זהר חלק ג] נשא (קכ"ט א')

מבואר שזהו האור שנברא ביום הראשון, שהוא בחינה נעלית מאוד. ועיינו בזוהר, חלק ג, נשא (קכט ע"א),

האזינו (רפ"ח ב'). ואפ"ל [ואפשר לומר] שבחי' אור זה נמשך לצדיקים ע"י שמבררים קליפת נוגה ומהפכים חשוכא לנהורא.

האזינו (רפח ע"ב). ואפשר לומר שאור זה נמשך לצדיקים משום שהם מבררים את קליפת נוגה והופכים חושך לאור.

ולכך נתגלה להם אור נוגה העליון דהיינו אור שנברא ביום ראשון וע' במא"א [במאורי אור] אות א' (סעיף קכ"ב קכ"ג) ובזח"ג [ובזהר חלק ג] בהעלותך (קנ"ד א') עקב ער"ב א'

ולכן מתגלה להם אור הנוגה העליון, כלומר האור שנברא ביום הראשון. ראו גם: מאורי אור, אות א', סעיפים קכ"ב-קכ"ג; זוהר, חלק ג, בהעלותך, קנ"ד ע"א; עקב, ער"ב ע"א.

והנה לכך נמשך הכ"ע [הכתר עליון] לעשי' [לעשיה] דוקא מכמה טעמים הא' הוא מפני שא"א שיתקיימו כל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה ל"ת [לא תעשה] כ"א בעשי' [בעשיה] כמו אזהרות חלב ודם

והנה, לכן נמשך כתר עליון דווקא לעשיה, מכמה טעמים. הטעם הראשון הוא שאי אפשר לקיים את כל רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה אלא בעשיה, כגון האיסורים על [אכילת] חלב ודם,

וכן רבים כיוצא באלו ועוד מפני שעיקר גילוי רצה"ע [רצון העליון] הוא בעשיה דוקא כמו כשהוא אינו רוצה ללמוד ולומד מחמת שרצה"ע [שרצון העליון] ב"ה הוא שילמוד

וכן רבים כיוצא באלה. ועוד, עיקר גילוי הרצון העליון הוא דווקא בעשיה: למשל, כשאדם אינו רוצה ללמוד ובכל זאת לומד, מפני שרצונו של ה' יתברך הוא שילמד;

אזי מתגלה רצה"ע [רצון העליון] ב"ה בבחינת גילוי שניכר ונרגש הוא שכופה א"ע [את עצמו] בע"כ [בעל כרחך] ועוסק בתורה מחמת שכך הוא רצונו העליון ב"ה. הי"ז [הרי זה] גילוי רצון העליון בפו"מ [בפועל ממש].

אז הרצון העליון של ה' יתברך מתגלה באופן גלוי, כך שניכר ומורגש שהוא כופה את עצמו בעל כורחו ועוסק בתורה מפני שכך הוא רצונו העליון יתברך. זוהי התגלות הרצון העליון בפועל ממש.

30 וכן להיפך כשרוצה באיזה תאוה ח"ו [חס ושלום] ואינו עושה מחמת שלא לעבור על רצון ה' עליון ב"ה

וכך גם להפך: כאשר הוא מתאוה לתאוה כלשהי, חלילה, ואינו עושה זאת כדי שלא לעבור על רצון העליון, ברוך הוא,

אזי מתגלה הרצון העליון בבחי' גילוי משא"כ למעלה מעשיה אינו שייך כ"ז [כל זה] ואינו מתגלה רצה"ע [רצון העליון] בבחי' גילוי וז"ש [וזהו שכתוב] בס"י [בספר יצירה] נעוץ תחלתן בסופן שבעשי' [שבעשיה] דוקא נעוץ תחלתן הוא גילוי רצה"ע [רצון העליון] ב"ה.

אזי הרצון העליון מתגלה בבחינת גילוי. ואילו למעלה מעשיה אין כל זה שייך, והרצון העליון אינו מתגלה בבחינת גילוי. ועל כך נאמר בספר יצירה: "נעוץ תחילתן בסופן", שכן דווקא בעשיה "נעוץ תחילתן" — כלומר, גילוי הרצון העליון, ברוך הוא.

31 ובוה יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ והיה מספר בניי [בני ישראל] כחול הים אשר לא יספר כו'.

כאן כשישראל עושין רצונו של מקום פי' שכאשר ישראל עושים רצונו בקיום המצות שעייז ממשיכים

את הרצה"ע [הרצון העליון]

ובכך יובן מאמר חז"ל על הפסוק "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא יספר" וגו': "כאן, כשישראל עושים רצונו של מקום". פירוש הדבר הוא שכאשר ישראל עושים את רצונו באמצעות קיום המצוות, הם ממשיכים בכך את הרצון העליון,

שהוא בחי' כ"ע [כתר עליון] שהוא בחי' מלי' דא"ס כנ"ל למלכות דאצי' הנקי' מקום וזהו שנקרא עושין רצונו של מקום

שהוא בחינת כתר עליון, בחינת מלכות דאין סוף, כנזכר לעיל, אל מלכות דאצילות, הנקראת "מקום". וזהו הטעם לכך שהדבר נקרא "עושים רצונו של מקום",

כי המלי' דאצילות הוא בחי' עשיה שבאצילות ע"כ נקי' מקום והיא ג"כ מקור דבי"ע שהוא מקור מקום וזמן ע"כ עיי' המשכת א"ס למלכות

כי מלכות דאצילות היא בחינת העשייה שבאצילות, ולכן היא נקראת "מקום". היא גם המקור של בריאה, יצירה ועשייה, שהם מקור המקום והזמן. לכן, על ידי המשכת אין סוף אל מלכות

דאצילות לכך אז הוא בחי' החול דבי"ע ג"כ בבחי' א"ס שלא יספר מרוב שאע"פ [שאף על פי] שהחול הוא בגדר מספר אעפ"כ [אף על פי כן] יהיה בלי מספר

דאצילות, גם בחינת החול של בריאה, יצירה ועשייה תהיה בבחינת אין סוף, כך ש"לא יספר מרוב". ואף שהחול הוא בגדר מספר, בכל זאת הוא יהיה בלי מספר;

והיינו לפי שעושים רצונו של מקום וממשיכים את כ"ע [כתר עליון] במלי' דאצילות שע"י הארה זו נעשה החול בבחי' אשר לא יספר כו'

וזהו מפני שהם עושים רצונו של מקום וממשיכים את כתר עליון במלכות דאצילות, שעל ידי הארה זו נעשה החול בבחינת "אשר לא יספר" וגו'.

משא"כ כשאין עושין וממשיכין רצונו של מקום אזי החול הוא בגבול ומספר ממש (וכענין מארז"ל [מאמר

רבותינו זכרונם לברכה] בחגיגה לחד תירוצא)

אבל כאשר אינם עושים ואינם ממשיכים את רצונו של מקום, אזי החול הוא מוגבל ובעל מספר ממש. (וזה דומה למאמר חז"ל בחגיגה, לפי אחד התירוצים.)

(ד"ג סע"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ אלף אלפים ישמשוני' [ישמשוניה] כאן בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים ע"ש

וזהו פי' הפסוק מי מנה כו'

(סוף דף יג ע"ב), על הפסוק "אלף אלפים ישמשוניה": "כאן, בזמן שאין בית המקדש קיים"; עיינו שם. וזהו פירוש הפסוק "מי מנה" וגו',

ומספר את רובע ישראל שיש בו שני פירושים. הא' שיש מספר לרובע ישראל שהוא מלתא באפיה נפשיה ואינו שייך למי מנה כו'.

"ומספר את רובע ישראל", שיש בו שני פירושים. הפירוש הראשון הוא שיש מספר לרובע ישראל; זהו עניין בפני עצמו, שאינו קשור ל"מי מנה" וגו'.

והב' דקאי אדסמך ליה מי מנה שמי מנה עפר ומי יספור רובע ישראל שאין לו מספר והיינו כשעושינו רצונו של מקום אזי הוא בלי מספר וכנ"ל.

והפירוש השני הוא שהמילה "מי" חוזרת אל מה שלפניה: "מי מנה" — מי מנה את עפר יעקב, ומי ימנה את רבע ישראל, שאין לו מספר. כלומר, כאשר ישראל עושים את רצונו של ה', אין לו מספר, כפי שהוזכר לעיל.

(ומזה יובן עוד תוספת ביאור לענין המבואר לעיל פ' חקת ע"פ על כן יאמרו המושלים בואו חשבון כו' דהיינו שע"י מעשה המצות ממשיכים גילוי אור א"ס בבחי' מל' הנק' חשבון וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול.

(ומכאן יובן ביאור נוסף בעניין שהתבאר לעיל בפרשת חוקת, על הפסוק "על כן יאמרו המושלים: בואו חשבון" וכו': על ידי עשיית המצוות ממשיכים את גילוי אור אין סוף בבחינת מלכות, הנקראת חשבון. וזהו שאמרו חז"ל: "אף צדקה — כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול".

שהוא בחי' ולגדולתו אין חקר. שמזה נמשך להיות והיה מספר כו' אשר לא יספר וע"כ נקרא חשבון גדול. שעם היותו בגדר מספר וחשבון הוא באמת אשר לא יספר כנ"ל).

וזהו בחינת "ולגדולתו אין חקר". מכך נמשכת בחינת "והיה מספר" וכו', "אשר לא יספר"; ולכן היא נקראת "חשבון גדול". אף שהיא בגדר של מספר וחשבון, למעשה היא "אשר לא יספר", כפי שהוזכר לעיל.

והנה בחי' זו דבלי מספר זהו ענין המשכות הכ"ע [הכתר עליון] למל' בבחי' יחוו"ת [יחודא תתאה] ע"י קיום המצות

והנה, בחינה זו של "בלי מספר" היא המשכת כתר עליון למלכות בבחינת יחודא תתאה, באמצעות קיום המצוות.

אך על ההמשכה ביחוי"ע [ביחודא עילאה] באצילות ע"י התורה נאמר מי מנה עפר יעקב שהתורה היא אחדות בתכלית

אבל על ההמשכה בבחינת יחודא עילאה באצילות, באמצעות התורה, נאמר "מי מנה עפר יעקב", שכן התורה היא אחדות מוחלטת,

שהוא הפנימי [הפנימיות / הפנימית] הכוונה של כל המצות והוא הנק' עפר יעקב שהוא גוש אחד בלי גדר מספר כלל בחי' ז"א דאצילות.

שהיא הפנימיות — הכוונה של כל המצוות. זהו הנקרא "עפר יעקב": גוש אחד שאין בו כלל גדר של מספר, והוא בחינת ז"א דאצילות.

32 והוא ע"ד מ"ש בס"י [בספר יצירה] שאדון יחיד ואין שני לו ולפני אחד מה אתה סופר. פי' שבאמת אף בחי' אחד הוא בגדר מספר.

וזה על דרך מה שכתוב בספר יצירה: "האדון יחיד ואין שני לו, ולפני אחד מה אתה סופר?" כלומר, לאמיתו של דבר, גם הבחינה של "אחד" נכללת בגדר מספר.

ולכן לפני אחד דייקא מה אתה סופר דהיינו בחי' אדון יחיד כו' שהוא לבדו אינו בגדר מספר.

לכן נאמר בדייקנות "לפני אחד מה אתה סופר?", כלומר, הבחינה של "האדון יחיד" וכו', שרק היא אינה נכללת בגדר מספר.

והענין הוא כנז' [כנזכר] בזהר דפלגא גופא לא איקרי אחד הרי אחד נק' כשהרבה בחי' מתחברים יחד ומתאחדים ובדכר ונוק' [ונוקבא] כתיב והיו לבשר אחד.

והענין הוא כפי שמוכח בזהר: "חצי גוף אינו נקרא אחד". מכאן ש"אחד" נאמר כאשר בחינות רבות מתחברות ונעשות מאוחדות; ועל זכר ונקבה נאמר: "והיו לבשר אחד".

וע"ד מ"ש ביחזקאל (ל"ז:י"ז) והיו לאחדים בידך ועד"מ באדם כמו כח המחשבה עם בעל המחשבה שהוא עצמיות הנפש נקרא אחד שהם מתאחדים בתכלית.

וכעין זה נאמר ביחזקאל (ל"ז:י"ז): "והיו לאחדים בידך". ולמשל, באדם: כוח המחשבה יחד עם בעל המחשבה, שהוא עצם הנפש, נקראים "אחד", מפני שהם מאוחדים לחלוטין.

וכן גוף האדם הכלול מרמ"ח אברים ושס"ה גידים נקרא אדם אחד שכל האברים מתאחדים יחד וזהו שאחד הוא עדיין בגדר מספר שכשהרבה כחות מחוברים ביחד נק' אחד.

וכך גם גוף האדם, הכולל רמ"ח איברים ושס"ה גידים, נקרא אדם אחד, משום שכל האיברים מתאחדים יחד. משום כך "אחד" עדיין נכלל בגדר מספר: כאשר כוחות רבים מתחברים יחד, הם נקראים "אחד".

אבל עצמיות הנפש שלמעלה מהתפשטות כחות הנפש באברי הגוף אינה נק' כלל בשם אחד כ"א נק' בחי' יחידה שבנפש.

אבל עצם הנפש, שלמעלה מהתפשטות כוחות הנפש באברי הגוף, כלל אינו נקרא בשם "אחד", אלא נקרא בחינת היחידה שבנפש.

כי בחי' יחידה שבנפש הוא בחי' שלמעלה מהשכל והוא הרצון הפשוט וכנ"ל בענין פנימיות הלב ואין בה בחי' מספר.

בחינת היחידה שבנפש היא בחינה שלמעלה מהשכל, והיא הרצון הפשוט, כפי שהוזכר לעיל בענין פנימיות הלב; ואין בה בחינה של מספר.

33 וכמ"כ [וכמו כן] יובן הנמשל למעלה שאחד נקרא כשהרבה כחות וחלקים מחוברים ביחד בתכלית. דהיינו בבחי' כלים דאצי'

וכך יובן גם המשל למעלה: "אחד" נאמר כאשר כוחות וחלקים רבים מחוברים יחד בשלמות, כלומר, בבחינת הכלים דאצילות;

אבל יחיד הוא בחי' עצמותו ית' שאין עוד מלבדו שהוא פשוט בתכלית הפשיטות ואינו בגדר מספר.

אבל "יחיד" הוא בחינת עצמותו יתברך, שאין עוד מלבדו, והוא פשוט בתכלית הפשיטות ואינו בגדר מספר.

וזה לפני אחד דייקא מה אתה סופר (ועמ"ש בפ' וארא בד"ה וארא אל אברהם מענין פי' אחד ופי' יחיד ושע"י עסק התורה נמשך גילוי אור א"ס ב"ה עצמו בחי' יחיד. ועמ"ש בפ' מקץ בביאור ע"פ כי אתה נרי)

וזהו דווקא "לפני אחד מה אתה סופר?" (וראו מה שנכתב בפרשת וארא, במאמר המתחיל "וארא אל אברהם", על משמעות "אחד" ומשמעות "יחיד", ועל כך שעל ידי העיסוק בתורה נמשכת התגלות אור אין סוף ברוך הוא עצמו, בחינת "יחיד". וראו גם מה שנכתב בפרשת מקץ, בביאור על הפסוק "כי אתה נרי".)

וזהו הירידה של הנשמות צורך עליה שקודם ירידתן היו בבחי' אחד שעלו במחשבה וכענין אחד

וזהו ירידת הנשמות לצורך עליה: קודם ירידתן הן היו בבחינת "אחד", שכן עלו במחשבה, כעניין "אחד

היה אברהם שהיו כלולים בו כללות נשמות ישראל והיו בבחי' אחד שעלו במחשבה. ובחינת מחשבה עם בעל המחשבה נק' אחד שמיוחדים בתכלית.

היה אברהם: כללות נשמות ישראל הייתה כלולה בו, והן היו בבחינת "אחד", שכן עלו במחשבה. בחינת המחשבה יחד עם בעל המחשבה נקראת "אחד", משום שהם מיוחדים בתכלית.

אבל לאחר ירידתם למטה לברר ע"י עסקם בתומ"צ [בתורה ומצות] שתורה היא עפר יעקב ז"א דאצילות ומצות הם במל' שנק' מצות המלך והיינו שממשיכים גילוי אור א"ס ב"ה הנק' יחיד המלוכש בכ"ע [בכתר עליון]

אבל לאחר ירידתם למטה, כדי לברר באמצעות עיסוקן בתורה ובמצוות — שהרי התורה היא "עפר יעקב", ז"א דאצילות, והמצוות הן במלכות ונקראות "מצוות המלך" — הן ממשיכות את התגלות אור אין סוף ברוך הוא, הנקרא "יחיד", המלוכש בכתר עליון

(שיומשך ויתגלה בז"א ונוק' [ונוקבא] באצ"י ולכן נק' הז"א אז עפר יעקב שאינו בגדר מספר כלל ע"י המשכת אור הכתר שממשיכים בו ע"י עסק התורה ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] בפ' אמור) (בדף צ"ו ע"ב) גבי

(כדי שיומשך ויתגלה בז"א ונוקבא דאצילות; ולכן ז"א נקרא אז "עפר יעקב", שאינו בגדר מספר כלל, מכוח המשכת אור הכתר לתוכו באמצעות העיסוק בתורה. וראו ברמ"ז על פרשת אמור) (בדף צ"ו ע"ב), בעניין ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי כו' יעקב שלימא הוא פנימית ז"א ואתעטר בעטרוי המשכת עתיק כו'

"ועל דא יעקב שלימא אתעטר בעטרוי" וכו': "יעקב שלימא" הוא פנימיות ז"א, ו"אתעטר בעטרוי" הוא המשכת עתיק וכו';

ע"ש ובמא"א [ובמאורי אור] אות ע' [עיינן] סכ"ד פ"י עפר נקרא הבינה עפרות זהב ועיין רבות בראשית (פ"ב ופרשה ט"ז) וז"ש [וזהו שכתוב] לעתיד והי' [והיה] אור הלבנה כו'

עיינו שם. ובמאורי אור, אות ע', סעיף כ"ד, פירש: בינה נקראת "עפר" — "עפרות זהב". ועיינו במדרש רבה על בראשית (פרק י"ב ופרשה ט"ז). וזהו שנאמר על העתיד: "והיה אור הלבנה" וכו',

ואור החמה כו' שהוא עליות ז"נ [זעיר אנפין ונוקבא] למעלה מעלה וכמ"ש במ"א והיינו ע"י ההמשכות שע"י התומ"צ [התורה ומצות] וזהו ענין העליה שלהם מבחי' אחד לגילוי בחי' יחיד.

"ואור החמה" כו' — כלומר עליית ז"א ונוקבא מעלה מעלה, כפי שנכתב במקום אחר; והדבר נעשה באמצעות ההמשכות הנמשכות על ידי התורה והמצוות. וזהו ענין עלייתם מבחינת "אחד" לגילוי בחינת "יחיד".

אך מה שנק' העפר שהיא בחינת תורה דאצי' ע"ש יעקב ובחינת מספר רובע נק' ע"ש ישראל והרי בחי' ישראל למעלה מבחי' יעקב.

אך בענין זה שהעפר, שהיא בחינת התורה דאצילות, נקרא על שם יעקב, ואילו בחינת "מספר רובע" נקראת על שם ישראל — והרי בחינת ישראל למעלה מבחינת יעקב:

הענין הוא כי שרשו של בחינת יעקב גבוה מז"א הנק' ישראל כי הוא נמשך מיסוד אבא ממש שלמעלה מהז"א רק שנשפל ונמשך למטה מהז"א.

הענין הוא ששורש בחינת יעקב גבוה מז"א, הנקרא ישראל, שכן הוא נמשך מיסוד אבא ממש, שלמעלה מז"א; אלא שהוא השפיל את עצמו ונמשך למטה מז"א.

34 וזהו פי' יו"ד עקב שהיו"ד יסוד אבא נמשך למטה בבחי' עקב משא"כ ישראל ז"א הוא למטה מבחי' יסוד אבא וכן למטה בעבודה בחינת יעקב הוא מבריח מן הקצה כו'

וזהו פירוש [השם יעקב כ] יו"ד-עקב: היו"ד, יסוד אבא, נמשכת למטה עד לבחינת עקב; ואילו ישראל, ז"א, נמצא למטה מבחינת יסוד אבא. וכך גם בעבודת ה' למטה: בחינת יעקב "מבריח מן הקצה [אל הקצה]" וכו',

שע"י התעוררות רחמים רבים יגיע לבחינת עבודת מתנה בחי' גילוי פנימית הלב כנ"ל ולכך כתיב מי מנה עפר יעקב דייקא שע"י בחינת יעקב יגיע להתגלות בחי' תורה

כי על ידי התעוררות רחמים רבים הוא מגיע לבחינת "עבודה במתנה" — גילוי פנימיות הלב, כפי שהוזכר לעיל. לכן נאמר דווקא "מי מנה עפר יעקב", שכן באמצעות בחינת יעקב מגיעים להתגלות בחינת התורה.

וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים הוא מדתו של יעקב ועי"ז דייקא ואביא אתכם אלי ממש.

וזהו "ואשא אתכם על כנפי נשרים" — זו מידתו של יעקב; ובאמצעות דווקא מתקיים "ואביא אתכם אלי", ממש.

והנה בפ"י רובע ישראל יש ב' פירושים. הא' חלק רביעית והוא גמ"ח [גמילות חסדים] וכן כל המצות מעשיות שהם בבחי' עשיה דאצילות שהוא בחי' רביעית.

והנה לביטוי "רובע ישראל" יש שני פירושים. הראשון: חלק רביעי; והכוונה לגמילות חסדים, וכן לכל המצוות המעשיות, שהן בבחינת עשיה דאצילות, שהיא הבחינה הרביעית.

הב' לשון ארבעה (וע"ד מ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] בפ' אמור) (דק"ב ע"ב) גבי בעשור לחדש דעשור ענינו שכולל כל העשרה ע"ש והוא ג"כ אמת שגם בעשיה דאצילות

השני: לשון ארבעה, על דרך מה שכתב הרמ"ז בפרשת אמור (דף ק"ב ע"ב), על הפסוק "בעשור לחודש", ש"עשור" ענינו שהוא כולל את כל העשרה; עיינו שם. וגם פירוש זה נכון, שכן גם בעשיה דאצילות,

שהיא מלי' דאצילות גופא ישנם כל הדי' בחינות הנ"ל שהוא בחינת הכ"ע [הכתר עליון] שממשיכים אותו בעשיה דוקא כנ"ל בפ"י אף עשיתיו וממילא נמשכו ג"כ בחי' מחשבה ודבור שלמטה מבחי' הכתר.

שהיא מלכות דאצילות עצמה, ישנן כל ארבע הבחינות שהוזכרו לעיל: בה נמצאת בחינת כתר עליון, הנמשכת דווקא בעשיה, כפי שהוסבר לעיל בפירוש "אף עשיתיו"; וממילא נמשכות גם בחינות המחשבה והדיבור, הנמוכות מבחינת כתר.

נמצא כל הדי' בחי' ישנם בעשיה גופא שהוא חלק רביעית לכן הוא ג"כ לשון ארבעה

נמצא שכל ארבע הבחינות מצויות בעשיה עצמה, שהיא חלק רביעי; לכן המילה רובע משמעה גם ארבעה.

(וע' בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בלק כ' [כתב] בפ"י רובע ישראל ד' יודין דשם ע"ב [שם ע"ב] וביאר זה בשער היחודים פרק ח' שהם נשמה לנשמה ונר"נ [ונפש רוח נשמה] כו').

(ועיינו בלקוטי תורה של האריז"ל, פרשת בלק: הוא כותב שפירוש "רובע ישראל" הוא ארבע היו"דין של שם ע"ב, ומבאר זאת בשער היחודים, פרק ח': שהן נשמה לנשמה, ונפש, רוח ונשמה וכו').

נמצא מזה מובן שענין ירידת הנשמות צורך עליה הוא שע"י ירידה זו ובירור נה"ב [נפש הבהמית] מתעלים

וזוכים לגילוי בחי' נשמה לנשמה שהיא בחי' הרביעית הגבוהה מאד נעלה מג' בחינות נר"נ [נפש רוח נשמה]

מכאן מובן שירידת הנשמות היא לצורך עלייה: באמצעות ירידה זו ובירור הנפש הבהמית הן מתעלות וזוכות לגילוי בחינת נשמה לנשמה, שהיא הבחינה הרביעית, נעלה מאוד משלוש הבחינות נפש, רוח ונשמה;

והוא ג"כ העלייה מבחי' היחוד דאיהו וגרמוהי' חד לבחינת היחוד העליון דאיהו וחיוהי' חד וע' בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ז [פרק ז'] וגם זהו ע"ד מ"ש בזהר בהעלותך) (דקנ"ב סע"א [סוף עמוד א]) ונשמתא לנשמתא כו' ע"ש.

וזהו גם העלייה מבחינת היחוד של "איהו וגרמוהי'" – הוא וכליו – חד, לבחינת היחוד העליון של "איהו וחיוהי' חד" – הוא וחיותו אחד. ראו גם עץ חיים, שער 41, פרק 7. וזה גם על דרך מה שכתוב בזהר, בהעלותך) (סוף דף קנ"ב ע"א): "ונשמתא לנשמתא" וכו'; ראו שם.

ועי"ל [ועוד יש לומר] פ"י רובע ישראל כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] הובא בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' ויצא (בדף ק"ג ע"א) בפסוק והנה ה' ניצב עליו.

ועוד אפשר לומר, שהפירוש של "רובע ישראל" הוא כפי שכתוב בעץ חיים, שהובא ברמ"ז על פרשת ויצא (בדף ק"ג ע"א), על הפסוק "והנה ה' ניצב עליו":

שתכלית גדלות זעיר הוא בהיות לו ארבעה כו' וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהסולם היו לו ד' מדרגות כו' עכ"ל [עד כאן לשוננו] ע"ש.

שתכלית הגדלות של ז"א היא כשהוא בעל ארבעה וכו'; וזהו שאמרו חז"ל שהסולם היו לו ארבע מדרגות וכו'. עד כאן לשוננו; ראו שם.

והנה אפשר לומר ג"כ ששני בחינות אלו דמי מנה ומספר הנ"ל נמשכים מבי' הבחינות שבכתר היינו שלהיות בחינת מספר אשר לא יספר זהו ע"י התגלות בחי' א"א שרש הנאצלים.

והנה אפשר לומר גם ששתי הבחינות הללו, "מי מנה" ו"מספר", שנזכרו לעיל, נמשכות משתי הבחינות שבכתר: הבחינה של מספר שאינו ניתן למנייה היא באמצעות התגלות בחינת אריך אנפין, שורש הנאצלים;

אמנם בחי' מי מנה שהוא מה שאינו בגדר מספר כלל זהו ע"י ההמשכה מבחי' עתיק שהוא בחי' שלמעלה גם משרש הנאצלים וזהו לפני אחד מה אתה סופר.

ואילו בחינת "מי מנה", שהיא למעלה מגדר מספר לגמרי, באה באמצעות ההמשכה מבחינת עתיק, שהיא בחינה שלמעלה גם משורש הנאצלים; וזהו "לפני אחד מה אתה סופר".

וקרוב לזה נתבאר במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' חיי שרה (דקנ"ג ע"א) ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה כו': ודומה לכך נתבאר במקום אחר, על פי מאמר הזהר בפרשת חיי שרה (דף קכ"ג ע"א), על הפסוק "ויהיו חיי שרה מאה שנה" וכו':

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק